

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

05 вересня 2018 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПОРТИВНІ ІГРИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

СТУПІНЬ БАКАЛАВРА

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Код та найменування спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Освітня програма Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту

Факультет фізичної культури та спорту

Миколаїв – 2018

Розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського.

Розробник програми: Кулаков Юрій Євгенович, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури, доцент; Вертелецький Олег Іванович, викладач кафедри теорії та методики фізичної культури; Богатир В'ячеслав Георгійович, викладач кафедри теорії та методики фізичної культури.

Програму схвалено на засіданні кафедри спорту

Протокол від «27» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри спорту _____ (Тупеев Ю.В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету фізичної культури та спорту

Протокол від «28» серпня 2018 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «05» вересня 2018 року № 2

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Спортивні ігри та методика викладання» складена Кулаковим Ю. Є., Вертелецьким О. І., Богатирем В. Г. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціальності: 017 Фізична культура і спорт. Освітня програма: Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту. Мова викладання – українська.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теорія та методика викладання спортивних ігор, оволодіння професійно-педагогічними навичками й уміннями, необхідними для проведення занять з спортивних ігор.

Міждисциплінарні зв'язки: ТМФВ, анатомія, фізіологія людини, фізіологія спорту, гігієна.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «спортивні та методика викладання» є формування у студентів цілісної системи знань та умінь щодо професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту на основі вивчення спортивних ігор (футбол, баскетбол). Володіння навичками гри, знаннями структури гри, техніки і тактики, ігрової та змагальної діяльності, засвоєння методів навчання, необхідних для самостійної роботи в ДЮСШ.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «спортивні та методика викладання» є :

- надання майбутнім спеціалістам знань, вмінь і навичок зі спостереження, аналізу і проведення спортивних ігор в роботі в ДЮСШ;
- навчити студентів використовувати гру в реалізації освітньої і виховної мети;
- формування у студентів потреби до зміцнення здоров'я і фізичного вдосконалення;
- фізичне та спортивне вдосконалення студентів;
- набуття необхідних знань, навичок та вмінь з основ теорії, методики організації і проведення спортивних ігор;
- вивчення правил змагань та методики суддівства з футболу, баскетболу.

знати:

- місце спортивних ігор у педагогічній практиці;
- історію, сучасне становище та перспективи розвитку футболу, баскетболу;
- техніку безпеки під час проведення занять та змагань з футболу, баскетболу;
- методику навчання технічним елементам в футболі, баскетболі;
- методику навчання тактичним діям в футболі, баскетболі;
- системи змагань у футболі, баскетболі;
- особливості розвитку фізичних якостей у футболі, баскетболі;

вміти:

- технічно вірно виконувати вправи футболу, баскетболу в тренувальних та змагальних умовах, показуючи при цьому результати, що відповідають кваліфікаційним вимогам;
- складати конспекти, готувати місце для проведення ігор, необхідний інвентар і встаткування;
- проводити будь-якої частини тренувального заняття і заняття в цілому, згідно з програмою;
- організовувати та проводити змагання з футболу, баскетболу.

володіти:

- методикою організації й проведення спортивних ігор.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Інтегральна компетентність:

ІК 1. Бакалавр фізичної культури і спорту здатний розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідних наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

II. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Навики здійснення безпечної діяльності.

III. Фахові компетентності спеціальності:

ФК 1. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знань про будову тіла людини та механізми життєдіяльності її організму, фізіологічні та біохімічні основи адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості.

ФК 2. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та спортивної підготовки.

ФК 5 . Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових знань з історичних закономірностей та особливостей розвитку фізичної культури і спорту.

ФК 6. Здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості.

ФК 9. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

ФК 12. Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту.

ФК 13. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин/9 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Історія розвитку гри футбол. Історія розвитку гри футбол у світі. Етапи розвитку футболу. Історія розвитку гри футбол в Україні. Розвиток сучасного футболу.

Тема 2. Фізична підготовка у футболі. Загальна фізична підготовка у футболі. Розвиток фізичних якостей у футболі. Спеціальна фізична підготовка у футболі.

Кредит 2.

Тема 3. Технічна підготовка у футболі. Техніка безпеки під час занять футболістом. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у футболі. Техніка володіння м'ячем (аналіз техніки та методика навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча, веденню м'яча, фінтам). Аналіз техніки та методика навчання відбору м'яча. Аналіз техніки та методика навчання техніки гри воротаря.

Кредит 3.

Тема 4. Тактика нападу гри футбол. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в нападі у футболі. Аналіз та методика навчання груповим діям в нападі у футболі. Аналіз та методика навчання командним діям в нападі у футболі.

Тема 5. Тактика захисту гри футбол. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в захисті у футболі. Аналіз та методика навчання груповим діям в захисті у футболі. Аналіз та методика навчання командним діям в захисті у футболі.

Кредит 4.

Тема 6. Організація і проведення змагань з футболу. Види змагань. Положення про змагання. Системи розіграшу. Виявлення переможців змагань. Правила проведення змагань з футболу. Суддівство.

Тема 7. Планування та звітність учбової роботи по футболу. Види планування. Планування учбової роботи в школі. План-конспект уроку з футболу в школі. Звітність учбової роботи в школі.

Кредит 5.

Тема 8. Історія розвитку гри баскетбол. Баскетбол як розділ спортивних ігор. Історія виникнення гри. Етапи розвитку гри. Історія розвитку баскетболу в Україні. Видатні спортсмени баскетболісти.

Тема 9. Фізична підготовка у баскетболі. Загальна фізична підготовка у баскетболі. Розвиток фізичних якостей у баскетболі. Спеціальна фізична підготовка у баскетболі. Психологічна підготовка.

Кредит 6.

Тема 10. Техніка нападу гри баскетбол. Техніка безпеки під час занять баскетболом. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням. Аналіз техніки та методика навчання передачам м'яча. Аналіз техніки та методика навчання кидкам м'яча у кошик. Аналіз техніки та методика навчання веденню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання фінтам.

Кредит 7.

Тема 11. Техніка захисту гри баскетбол. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у захисті. Аналіз техніки та методика навчання вириванню, вибиванню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання перехопленню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання накриванню, відбиванню м'яча. Аналіз техніки та методика навчання оволодінню м'ячем.

Кредит 8.

Тема 12. Тактика нападу в баскетболі. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в нападі. Групові тактичні дії в нападі (Аналіз та методика навчання взаємодіям двох, трьох гравців в нападі). Командні тактичні дії в нападі (Аналіз та методика навчання стрімкому нападу, позиційному нападу).

Тема 13. Тактика захисту в баскетболі. Аналіз та методика навчання індивідуальним тактичним діям в захисті. Групові тактичні дії в захисті (Аналіз та методика навчання взаємодіям двох, трьох гравців в захисті). Командні тактичні дії в захисті (Аналіз та методика навчання персональному, зонному, змішаному захисту).

Кредит 9.

Тема 14. Організація і проведення змагань з баскетболу. Положення про змагання. Системи розіграшу. Виявлення переможців змагань. Правила змагань з баскетболу. Суддівство.

Тема 15. Планування та звітність учбової роботи по баскетболу. Види планування. Планування учбової роботи в школі. План-конспект уроку з баскетболу в школі. Звітність учбової роботи в школі.

3. Рекомендована література

Базова

1. Баскетбол. Правила соревнований. М., 2010.
2. Баскетбол. Учебник для физ. институтов. Под редакцией Н.В.Семашко. М., 1987.
3. Баскетбол. Учебник для институтов физической культуры. / Под редакцией Портнова Ю.М. М., 1997.
4. Вихров К.Л. Футбол в школе: учебно-методическое пособие. – К.: Рад. шк., 1990.
5. Волков Е.П., Аль Хатиб Ахмад. Основы подготовки юных баскетболистов. Учебное пособие. Харьков, 2000.
6. Спортивні ігри. Підручник для факультетів фізичного виховання, вчителів і тренерів. / Під ред. А.В.Івойлова, А.В.Титаря. - Харків, " Основа", 1993. - 216 с, ил.
7. Соломонко В. В., Лисенчук Г. А., Соломонко О. В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 1997.
8. Спортивные игры: Техника, тактика, методика обучения: Учеб. Для студентов высших учебных заведений / Ю.Д. Железняк, Ю.М. Портнов, В.П. Савин, А.В. Лексаков; Под ред. Ю.Д. Железняка, Ю.М. Портнова. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 520 с.

Допоміжна

1. Баскетбол. Программа для ДЮСШ, СДЮШОР и ШВСМ (нормативная часть). - М., 1989. -16 с.
2. Бабушкин В.З. Подготовка юных баскетболистов. - Киев, 1985. -146-144с.
3. Би К. Нортон К. Упражнения в баскетболе. - М., 1972.
4. Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Вертелецкий О.І. – Тактика футбола. – Николаїв, 2011, 56
5. Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Вертелецкий О.І. - Техніка футболу. – Николаїв, 2010. – 60 с.
6. Зеленцов А.М. Тактика и стратегия в футболе. –К. Здоровье, 1989 г. с.
7. Легкий, Левко Михайлович. Історія світового футболу: енциклопедичний довідник. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 576 С.
8. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры: Учебник для институтов физической культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991.
9. Николич А., Параносич В. Отбор в баскетболе / Пер. с сербского. -М., 1984. -144 с.
10. Николаевскому футболу исполняется 100 лет // Южная правда. – 2009. – С. 3.
11. Нестеровский Д.И. Баскетбол в X классе. Уроки 5-6 // Физическая культура в школе, 1999.- №6.- С.24-26.
12. Нестеровский Д.И., Железняк Ю.Д. На уроках баскетбола (комплексная подготовка учащихся) //Физическая культура в школе, 1992.-№1.-С.30-33.
13. Нестеровский Д.И. Баскетбол в X классе. Уроки 3-4 // Физическая культура в школе, 1999.-№5.-С.51-53.
14. Соломонко В. В. Футбол: [підручник для студ. вузів фіз. виховання і спорту]/ В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – К. : Олімпійська література, 1997. – 288 С.
15. «Шляхи удосконалення влучності ударів в футболі.» Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Кучеренко С.В., Казаков Д.О. Масова фізична культура і спорт: перспективи, досвід, нові технології. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Николаїв: МДУ, 2003. – 154с.

Інформаційні ресурси

1. <http://fbu.ua/coach/>
2. <http://www slamdunk.ru/others/literature>
3. http://basketball-training.org.ua/about_site

4. <http://sport-lessons.com/teamgames/basketball/>
5. [youtube.com>watch?v=Ru3otkyTXPU](https://www.youtube.com/watch?v=Ru3otkyTXPU)
6. [youtube.com>watch?v=qUHGm3AZWJ8](https://www.youtube.com/watch?v=qUHGm3AZWJ8)
7. [youtube.com>user/OnlineSchoolFootball](https://www.youtube.com/user/OnlineSchoolFootball)
8. [youtube.com>watch?v=qDpN3wEoVeU](https://www.youtube.com/watch?v=qDpN3wEoVeU)
9. <http://footbik.com.ua/obuchenie/gollandskaya-metodika-obucheniya-futbolu/>
10. <http://footballcoach-11.blogspot.com/2014/04/6-9.html>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів:

- а) контроль засвоєння *теоретичних знань*;
- б) контроль рівня та динаміки *загальної фізичної підготовленості* студентів (виконання контрольних тестів загально-фізичної підготовки на результат);
- в) контроль рівня та динаміки *спеціальної фізичної підготовленості* студентів (виконання контрольних вправ спеціально-фізичної підготовки на результат);
- г) контроль рівня *засвоєння техніки* цілісної вправи у рухливих іграх та її складових частин;
- д) контроль рівня *інтегральної підготовленості* студента;
- е) контроль засвоєння *професійних навичок* (проведення на оцінку окремих загально розвиваючих вправ, підготовчої частини, окремих задач та цілісного навчально-тренувального заняття з спортивних ігор для різних вікових груп);
- ж) контроль засвоєння *суддівських навичок* (організація та проведення змагань, методика суддівства).

Оцінка рівня теоретичних знань здійснюється за допомогою:

1. а) аналізу проведення студентом окремих загально розвиваючих вправ, підготовчої частини, окремих завдань основної частини уроку з спортивних ігор;
- б) вирішення завдань науково-дослідницького характеру за отриманою темою індивідуально-наукового дослідного завдання.

Оцінка рівня та динаміки загальної фізичної підготовленості студентів здійснюється за допомогою практичного виконання вправ загально-фізичної підготовки, рекомендованих для футболу, баскетболу, волейболу. Показаний результат має свідчити про наявний рівень розвитку основних рухових якостей та дозволити простежити його динаміку на протязі навчання.

Оцінка рівня та динаміки спеціальної фізичної підготовленості студентів здійснюється за допомогою практичного виконання спеціальних вправ, рекомендованих при проведенні футболу, баскетболу. Показаний результат має свідчити про наявний рівень розвитку спеціальної підготовленості та дозволити простежити її динаміку на протязі навчання.

Оцінка рівня інтегральної підготовленості студента здійснюється через участь студента у змаганнях з футболу, баскетболу.

Оцінка рівня професійної підготовленості студента здійснюється за допомогою підготовки план-конспектів та проведення тренувального заняття з спортивних ігор для молодшого, середнього та старшого шкільного віку, окремих загально-розвиваючих та спеціальних вправ.

Критерії оцінювання розробляються вчителем в залежності від складності завдання.

Оцінка засвоєння суддівських навичок здійснюється за допомогою:

- а) виконання обов'язків судді з футболу, баскетболу під час занять та в позаурочний час;
- б) організації та проведення змагань серед учнів ЗОШ;

Критерії оцінювання суддівства та організації змагань розробляються викладачем з урахуванням суддівської посади студента та масштабу змагань.

100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.